

VABARIIGI VALITSUSE
MÄÄRUS

Alushariduse riiklik õppekava

Määrus kehtestatakse alushariduse ja lapsehoiu seaduse § 5 lõike 1 alusel

1. peatükk
ÜLDSÄTTED

§ 1. Määruse reguleerimisala ja ülesehitus

(1) Alushariduse riiklik õppekava (edaspidi *riiklik õppekava*) kehtestab riigi alusharidusstandardi. Riiklik õppekava määrab kindlaks pooleteise- kuni seitsmeaastaste laste õppe- ja kasvatustegevuste alused alushariduse omandamise toetamiseks.

(2) Riiklikus õppekavas kehtestatakse:

- 1) lasteaia õppekava koostamise põhimõtted;
- 2) alushariduse alusväärtused;
- 3) õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted;
- 4) õpikäsituse ja õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted;
- 5) 3aastase lapse ja 6–7aastase lapse eeldatavad üldoskused;
- 6) valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted ning 6–7aastase lapse arengu eeldatavad tulemused;
- 7) lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted.

§ 2. Lasteaia õppekava

(1) Lasteaia õppekava on lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse korraldamise ja läbiviimise alusdokument, mille lasteaed koostab alushariduse riikliku õppekava alusel.

(2) Lasteaia õppekava koostamisest ja arendamisest võtavad osa direktor, õpetajad, abiõpetajad ja hoolekogu.

(3) Lasteaia õppekava ja selle muudatused kehtestab lasteaia direktor, kuulates eelnevalt ära hoolekogu arvamuse.

(4) Lasteaia õppekavas esitatakse:

- 1) lasteaia eripära ning õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid;
- 2) õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise korraldus ja põhimõtted;
- 3) õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted;
- 4) 3aastase lapse ja 6–7aastase lapse eeldatavad üldoskused ning 6–7aastase lapse arengu eeldatavad tulemused;

- 5) lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted ja dokumenteerimine ning meetodid ja vahendid lapse arengu hindamiseks, jälgimiseks ja analüüsimiseks;
- 6) vanematega koostöö põhimõtted ja korraldus;
- 7) õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

(5) Lasteaia hoolekogu ettepanekul võib lasteaia õppekavasse lisada muid õppe- ja kasvatustegevusega seotud sätteid.

2. peatükk ALUSHARIDUSE ALUSVÄÄRTUSED

§ 3. Alushariduse alusväärtused

(1) Õppe- ja kasvatustegevus lasteaias põhineb lapseõlve väärtustamisel ning alushariduse peamine ülesanne on kaitsta ja edendada laste õigust heale ning turvalisele lapseõlvele. Lasteaed loob tingimused laste sotsiaalse, emotsionaalse, füüsilise ja vaimse arengu toetamiseks ning võrdsuse ja kaasamise edendamiseks.

(2) Alushariduse riiklik õppekava tähtsustab alusväärtustena üldinimlikke väärtusi, milleks on ausus, hoolivus, õiglus, lugupidamine enda ja teiste vastu ning ühiskondlike väärtusi, milleks on vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, kodumaa-armastus, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus.

(3) Õppe- ja kasvatustegevused lasteaias kannavad alushariduse alusväärtusi. Väärtuskasvatus lasteaias põhineb eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ühiseväärtuste ning maailma kultuuride ja teaduse põhisaavutuste omaksvõtul.

(4) Eesti lasteaed seisab eesti keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest.

3.peatükk ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

§ 4. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

(1) Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse igakülgne ja järjepidev areng alushariduse omandamiseks kodu ja lasteaia koostöös.

(2) Üldeesmärgist lähtuvalt toetatakse lasteaias lapse üldoskuste (mängu-, tunnetus- ja õpioskuste, sotsiaalsete ja eneseregulatsiooni oskuste) ning valdkondlike (keel ja kõne, eesti keel kui teine keel, mina ja keskkond, matemaatika, kunst, liikumine ja muusika) oskuste kujunemist ja arengut, et luua eeldused põhihariduse omandamiseks.

§ 5. Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted

(1) Õppe- ja kasvatustegevusi kavandades ja läbi viies:

1) selgitatakse välja lapse oskuste ning arengu tase ja arvestatakse sellega tegevuse eesmärkide seadmisel ning tegevuste planeerimisel;

- 2) tagatakse lapsele eduelamus;
- 3) toetatakse lapse loovust, huvi ja omaalgatust;
- 4) luuakse turvaline, hooliv, kiusamisvaba ja koostöine õhkkond;
- 5) väärtustatakse demokraatlikke suhteid ning lugupidamist enda ja teiste suhtes;
- 6) lõimitakse erinevaid valdkondi ja tegevusi, rakendades mängu, katsetamist, liikumist, muusikat ja teisi aktiivset õppimist ning loovust toetavaid õppeviise nii individuaalsetes tegevustes kui ka grupis;
- 7) väärtustatakse eesti kultuuritraditsioone ning arvestatakse teiste kultuuride eripäraga;
- 8) korraldatakse digitehnoloogia mõtestatud kasutamist seatud eesmärkide täitmiseks ning laste kaasatuse suurendamiseks.

(2) Lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutavad kõik lapsega tegelevad täiskasvanud. Meeskonnatöö korraldamiseks loob tingimused lasteaiadirektor.

4. peatükk

ÕPIKÄSITUS JA ÕPI- JA KASVUKESKKOND

§ 6. Õpikäsitus

(1) Õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille laps omandab vastastikusel toimes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga. Õppimine ja õpetamine lasteaias toimuvad üldõpetuse põhimõtetel lapse lähima arengu tsoonis. Õppekavas käsitatakse õppimist väljundipõhiselt, rõhutades muutusi lapse käitumises, teadmistes, hoiakutes ja oskustes, väärtustades õppeprotsessi.

(2) Õppekavas mõistetakse õppe- ja kasvatustegevust kui tervikut, mille kavandamisel ja läbiviimisel võetakse arvesse lapse:

- 1) füüsilist, kognitiivset, emotsionaalset ning sotsiaalset arengut ja võimeid;
- 2) peamisi tunnetusprotsesse;
- 3) kultuurilist tausta ja selle eripärasid;
- 4) huvisid ja vajadusi.

(3) Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, väärtustatakse lapse omaalgatust, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima. Lapsega tegelevate täiskasvanute roll on lapse arengut suunata ning kujundada lapse arengut toetav keskkond.

§ 7. Õpi- ja kasvukeskkond

(1) Õpi- ja kasvukeskkond on last ümbritseva vaimse, sotsiaalse, füüsilise ja digitaalse keskkonna kooslus, milles lapsed arenevad ja õpivad. Õpi- ja kasvukeskkond toetab lapse positiivse enesehinnangu kujunemist ja lapse arenemist iseseisvaks, algatusvõimeliseks ja aktiivseks õppijaks. Õpi- ja kasvukeskkond kannab alushariduse alusväärtusi.

(2) Õpi- ja kasvukeskkonna loob õpetaja koostöös laste ja lasteaiadirektoriga, kaasates võimalusel vanemaid. Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel lähtutakse laste vajadustest, õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest ning sisust.

(3) Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamise põhimõtted:

- 1) lähtutakse ühistele väärtustele tuginevatest kokkulepetest ja lasteaia tavadest;
- 2) luuakse usaldav, sõbralik, pinge- ja vägivallavaba õhkkond ning võimaldatakse kogeda positiivseid tundeid;
- 3) suunatakse lapsi üksteisega arvestama, üksteist toetama ja koostööd tegema;
- 4) väärtustatakse ja tunnustatakse ideede ning arvamuste paljusust;
- 5) tagatakse aeg mõtestamiseks, mõttevahetuseks ja tagasisideks;
- 6) kujundatakse heatahtlik ja avatud suhtumine erinevustesse ning tagatakse kõikidele lastele võrdsed võimalused;
- 7) kohandatakse tegevusi, õpet ja õppematerjale paindlikult, võimaldatakse valikute tegemist ning luuakse võimalused aktiivseks osaluseks;
- 8) tehakse koostööd vanematega.

(4) Füüsilise ja digitaalse keskkonna kujundamise põhimõtted:

- 1) tagatakse turvalisus;
- 2) õppimine tehakse nähtavaks;
- 3) tagatakse õppe- ja mänguvahendite kättesaadavus ja mitmekesisus;
- 4) kujundatakse liigendatud rühmaruum, mis võimaldab tegutseda alarühmades ja pakub võimalusi omaette olemiseks;
- 5) luuakse võimalused mängimiseks ja aktiivseks liikumiseks;
- 6) luuakse võimalused digitaalse õpivara ja digitehnoloogia kasutamiseks.

(5) Õppe- ja kasvatustegevused toimuvad lasteaia, väljaspool lasteaia ruume ning digitaalses õpikeskkonnas.

5. peatükk

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

§ 8. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldamine

Lasteaed korraldab õppe- ja kasvatustegevust kogu õppeaasta vältel.

§ 9. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine

(1) Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale päevarütmi.

(2) Rühma päevakava koostamisel jälgitakse, et:

- 1) lastel oleks piisavalt aega ja võimalusi aktiivseteks ja vaikseteks tegevusteks;
- 2) õppe- ja kasvatustegevused, igapäevatoimingud ja vabategevused vahelduksid sujuvalt ja moodustaksid laste jaoks tasakaalustatud terviku;
- 3) laste oleks võimalus iga päev sõltuvalt ilmastikutingimustest 1–2 korda õues viibida;
- 4) pooleteise- kuni kolmeaastastele lastele võimaldatakse vähemalt üks kord päevane uneaeg ning vanematele lastele oleks tagatud päevas vähemalt üks tund puhkeaega valikuvõimalusega une ja muu vaiksuse vahel.

(3) Õppe- ja kasvatustegevused toimuvad läbi igapäevatoimingute, laste mängu, kavandatud tegevuste ja vabategevuste. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja õppesisu valikul

lähtutakse lapsest, alushariduse alusväärtustest, last ümbritsevast keskkonnast ning põhimõttest lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.

(4) Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine, rakendamine, hindamine ja arendamine on paindlik ning põhineb pedagoogilisel dokumenteerimisel (edaspidi *dokumenteerimine*). Dokumenteerimise protsessi käigus tehtud tähelepanekud, kogutud dokumendid ja nende analüüsimine aitavad mõtestada õppe- ja kasvatustegevuse protsessi ja kujundada õpi- ja kasvukeskkonda. Dokumenteerimise käigus tehakse nähtavaks õppe- ja kasvatustegevuse seos õppekavaga, eesmärgid, tegevused, teemakäsitus ning kokkuvõtte eesmärkide saavutamisest.

(5) Õppe- ja kasvatustegevuse tegevuskoha valikul arvestatakse nii üldisi kui ka valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgi, eri valdkondade sisude ja tegevuste lõimimist, tegevusteks vajalikke vahendeid ning õpetajate või teiste töötajate kaasamist. Õpitavaga tutvutakse võimalusel selle loomulikus keskkonnas.

§ 10. Lapse individuaalse arengu toetamiseks kohaldatavad erisused

(1) Lasteaed võib lapse individuaalse arengu toetamiseks kokkuleppel vanemaga teha kohandusi õppe- ja kasvatustegevuste sisus ja korralduses ning õpi- ja kasvukeskkonnas. Vajadusel koostab õpetaja koostöös logopeedi, eripedagoogi või teiste spetsialistide ning lastevanematega lapsele individuaalse arenduskava. Individuaalsesse arenduskavasse kantakse info lapse toe vajaduse väljaselgitamiseks läbiviidud hindamiste, rakendatud tugimeetmete ja nende tulemuslikkuse kohta. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse koostöös tugispetsialistide ning lastevanematega kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest, arengueesmärkide saavutamisest ning lapse edasistest vajadustest.

(2) Lapsele, kelle kodune keel ei ole eesti keel, tagatakse alates 3aastaselt eesti keele õpe.

(3) Eesti keele õppe eeldatavate tulemuste kavandamisel arvestatakse lapse arengutaset ja vanust, samuti eesti keele õppe mahtu ning metoodikat.

§ 11. Koostöö vanemaga

(1) Lasteaia personal teeb vanemaga lapse arengu ja tervise toetamiseks koostööd, mis põhineb vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.

(2) Õpetaja kaasab vanemaid lasteaia tegevustesse, teavitab vanemaid õppe- ja kasvatustegevuste korraldusest ning õpetamise põhimõtetest ja väärtustest. Vanemal võimaldatakse osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamises ja läbiviimises ning anda tagasisidet lasteaia tegevusele.

(3) Õpetaja ja vanem vahetavad regulaarselt informatsiooni lapse arengust ja õppimisest ning vanem on kaasatud lapse arengut puudutavate otsuste tegemisse ja nende rakendamisse.

(4) Õpetaja loob vanemale võimalused saada tuge ja nõu õppe- ja kasvatusküsimustes.

6. peatükk

3AASTASE JA 6–7AASTASE LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

§ 12. Üldoskused

(1) Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- 1) mänguuskused;
- 2) tunnetus- ja õpioskused;
- 3) sotsiaalsed oskused;
- 4) eneseregulatsiooni oskused.

(2) Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi tegevuste kaudu, lõimides erinevaid valdkondi ja kasutades erinevaid õppeviise.

(3) Üldoskused on aluseks põhikooli riiklikus õppekavas toodud üldpädevuste ja ennast reguleeriva õppija kujunemisele.

§ 13. Mänguuskused

(1) Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus ja loomulik õppimisviis. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, harjutab ning rakendab uusi oskusi, õpib suhtlema ja koostööd tegema ning sobival viisil enda tundeid ja soove väljendama. Mänguuskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

(2) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3aastane laps:

- 1) suudab väikeses grupis lühiajaliselt mängule keskenduda;
- 2) kasutab mängudes realistlikke ja asendusmänguasju;
- 3) jäljendab ja kordab mängudes varasemalt kogetut;
- 4) sooritab üksteisele järgnevaid lihtsaid mängulisi toiminguid;
- 5) kutsub kaaslasi oma mänguga liituma ja ühineb teiste algatatud mänguga;
- 6) suhtub heatahtlikult kaaslaste mängu;
- 7) suudab järgida lihtsamaid mängureegleid.

(3) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) suudab mängule keskenduda;
- 2) kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid;
- 3) rakendab mängudes oma kogemusi, teadmisi ja oskusi;
- 4) algatab mängu ja arendab mängu sisu;
- 5) täidab mängudes erinevaid rolle;
- 6) suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- 7) järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada.

§ 14. Tunnetus- ja õpioskused

(1) Tunnetusoskused seisnevad oskuses tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse - taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

(2) Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust oma tunnetusprotsesse õppimise eesmärgil kasutada - hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

(3) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3aastane laps:

- 1) tunneb huvi maailma vastu ja uurib seda erinevate meeltega;
- 2) suudab huvipakkuvale tegevusele lühiajaliselt keskenduda;
- 3) mõistab lihtsamat kõnet;

- 4) valdab eseväljenduseks sobivat sõnavara;
- 5) väljendab end kõnes teistele arusaadavalt ja osaleb vestluses;
- 6) suudab keskenduda lühikeste lugude jälgimisele;
- 7) leiab võrdluse alusel objektides ühiseid ja erinevaid jooni;
- 8) rühmitab objekte ühe tunnuse alusel;
- 9) suudab järgida lihtsat juhust;
- 10) oskab detailidest lihtsa terviku kokku panna.

(4) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) suudab õppimisele kuni 30 minutit keskenduda;
- 2) saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- 3) suudab täita kahe-kolmeosalist igapäevast juhust või korraldust;
- 4) esitab õppe- ja kasvatustegevuste käigus küsimusi, arutleb ja oskab oma mõtteid arusaadavalt väljendada;
- 5) rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
- 6) saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- 7) kasutab õpitud erinevates olukordades ja probleeme lahendades;
- 8) kasutab sobivaid digivahendeid ja võtteid probleemilahenduseks.

§ 15. Sotsiaalsed oskused

(1) Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka kaaslast, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

(2) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3aastane laps:

- 1) oskab ennast ja teisi väliste tunnuste kaudu kirjeldada;
- 2) on huvitatud mängukaaslastest ja püüab nendega arvestada;
- 3) osaleb täiskasvanuga ühistegevustes;
- 4) saab aru lihtsamatest rühma kokkulepetest;
- 5) loob sõprussuhteid lastega, kellega on tihti koos;
- 6) jagab mõnikord asju ka teistega;
- 7) algatab teiste laste ja täiskasvanutega suhtlust;
- 8) oskab väljendada oma vajadusi ja soove.

(3) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) tunneb huvi teiste vastu, oskab luua sõprussuhteid ja tahab ning julgeb suhelda;
- 2) püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
- 3) oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi;
- 4) teeb vahet sobiva ja ebasobiva käitumise vahel, valib sobiva käitumisviisi vastavalt olukorrale ning mõistab oma käitumise tagajärgi;
- 5) järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
- 6) mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
- 7) osaleb ja teeb ettepanekuid otsustusprotsessides;
- 8) suudab uudsetes olukordades toime tulla vajadusel täiskasvanu juhiseid järgides.

§ 16. Eneseregulatsiooni oskused

(1) Eneseregulatsiooni oskuste all mõistetakse oskusi, mis on seotud töömälu, tähelepanu ning pidurdusprotsesside suunamise ja oma käitumise kavandamisega. Eneseregulatsiooni oskused võimaldavad lapsel olukordadele paindlikult reageerida, erinevaid seoseid märgata ja lahendusi leida.

(2) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3aastane laps:

- 1) tuleb toime vanematest eemalolekuga;
- 2) tuleb toime ühelt tegevuselt teisele üleminekuga;
- 3) suudab lühikest aega soovitud edasi lükata ja oma käitumist pidurdada;
- 4) suudab täiskasvanu toel tulla toime tugevate tunnetega;
- 5) saab suures osas hakkama igapäevase eneseteenindamisega;
- 6) paneb pärast tegevusi täiskasvanu juhendamisel asjad oma kohale.

(3) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada;
- 2) kavandab, algatab ja korraldab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni;
- 3) suudab pingutust nõudva tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda;
- 4) oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- 5) saab hakkama eneseteenindamisega, kasutab vahendeid heaperemehelikult, koristab enda järelt ning tal on kujunenud esmased tööharjumused;
- 6) kasutab vajadusel vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi.

7. peatükk

VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED NING 6–7AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

§ 17. Lõimitud õppe- ja kasvatustegevused

(1) Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse eri valdkondade õppesisu ja -tegevusi.

(2) Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted ning 6–7aastase lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse seitsmes valdkonnas (edaspidi *valdkonnad*):

- 1) mina ja keskkond;
- 2) keel ja kõne;
- 3) matemaatika;
- 4) kunst;
- 5) muusika;
- 6) liikumine.

§ 18. Valdkond *Mina ja keskkond*

(1) Valdkond *Mina ja keskkond* õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

- 1) toetada last iseenda ja ümbritseva maailma tundma õppimisel ja mõistmisel;
- 2) suunata last ümbritsevat maailma mängu ja igapäevatoimingute kaudu märkama, uurima ja kogema;

- 3) suunata last küsimusi esitama, probleeme püstitama, teemakohaselt arutlema, vastuseid leidma ning märgatust ja kogetust järeldusi tegema;
- 4) suunata last keskkonda hoidvalt ja turvaliselt käituma ning materjale ja vahendeid säästlikult kasutama;
- 5) suunata last keskkonda, enda ja kaaslaste kultuuri ja traditsioone ning tervist väärtustama;
- 6) suunata last mõistma sotsiaalse keskkonna, loodus-, tehis ning digikeskkonna erinevusi.

(2) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) oskab tutvustada ja kirjeldada iseennast, enda omadusi ning huvisid;
- 2) oskab nimetada oma kehaosade nimetusi, eristab isiklikke kehaosi ning nendega seotud privaatsed ja avalikku käitumist;
- 3) oskab kirjeldada oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
- 4) oskab nimetada ja kirjeldada erinevaid ameteid;
- 5) oskab nimetada Eesti riiklikke sümboleid, rahva- ja kultuuritraditsioone ning olulisemaid kultuuritegelasi;
- 6) saab aru, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused ja kultuuritraditsioonid;
- 7) oskab ebameeldivates või ebaturvalistes olukordades ennast kehtestavalt ja turvaliselt käituda ning julgeb ja oskab vajadusel abi kutsuda;
- 8) oskab kirjeldada, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist ning teab, kuidas oma tervist hoida;
- 9) oskab selgitada, miks on oluline järgida igapäevaelus isikliku hügieeni põhimõtteid;
- 10) märkab ja kirjeldab enda ja teiste tegevuse mõju keskkonnale ning käitub keskkonda säästvalt;
- 11) tunneb oma kodukoha eripära ja oskab kirjeldada kodukoha loodust;
- 12) oskab kirjeldada loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites;
- 13) oskab kirjeldada loodusnähtusi ja selgitada ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest;
- 14) oskab kirjeldada võimalikke ohte seoses keskkonnaga, erinevate tegevustega ja olukordadega;
- 15) oskab liikluses ohutult käituda;
- 16) oskab kirjeldada peamisi põhimõtteid tervislikuks ja mitmekesiseks toitumiseks ning selgitab miks neid põhimõtteid on oluline järgida;
- 17) oskab selgitada, miks piisav puhkamine, uni ja kehaline aktiivsus on olulised tervise hoidmisel;
- 18) oskab kirjeldada, miks vägivald ja kiusamine ei ole lubatud käitumine;
- 19) teab digitehnoloogia ja interneti turvalise kasutamise põhimõtteid ning oskab nimetada ohtusid digikeskkonnas;
- 20) oskab digivahendeid eesmärgipäraselt ja heaperemehelikult kasutada ning juhib lihtsamaid robotikaseadmeid.

§ 19. Valdkond *keel ja kõne*

(1) Valdkond *Keel ja kõne* õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

- 1) luua lapsele võimalused keelt kuulata ja aktiivselt kasutada õppe- ja kasvatustegevustes ja igapäevatoimingutes, arvestades lapse keeleoskuse taset ja vanust;
- 2) luua lapsele võimalusi eesti ja teiste keelte ning kultuuridega tutvumiseks;
- 3) pöörata tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele: kasutades miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi, liikumist ja näitlikke vahendeid;
- 4) suunata last õpitut erinevates kontekstides, olukordades ja suhtlussituatsioonides, sh väljaspool lasteaeda, kordama;
- 5) õpetada last suhtlemisel keelevahendeid kasutama;

- 6) suunata last ettelugemise, raamatu illustratsioonide vaatamise, jutustamise, dramatiseerimise, joonistamise, oma raamatute koostamise kaudu kirjandust mõistma ja hindama;
- 7) toetada lapse lugemishuvi ja lugemis- ning kirjutamisvalmiduse kujunemist žanriliselt mitmekesiste ja pildirikaste raamatute ettelugemise ja õppe- ja mänguvahendite, sh meediumide ja digivahendite, kasutamise kaudu;
- 8) toetada lapse huvi ja väärtushinnangute kujunemist suulise ja kirjaliku kultuuripärandi kaudu.

(2) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel, arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;
- 2) saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;
- 3) oskab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;
- 4) oskab jutustada pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse alusel, anda edasi põhisisu ja olulised detailid ning vahendada ka oma tundeid;
- 5) kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;
- 6) oskab kasutada kõnes õigesti kõiki käände- ja pöördevorme ainsuses ja mitmuses;
- 7) valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;
- 8) oskab oma kõnes ning etteöeldud sõnade kordamisel hääldada õigesti kõiki emakeele häälikuid;
- 9) tunneb tähti, suudab lugeda kokku 1–2-silbilisi sõnu ja neist koosnevaid lihtsaid lauseid;
- 10) oskab joonistähedega kirjutada vähemalt 1–2-silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähedega;
- 11) teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

(3) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane eesti keelt teise keelena kõnelev laps:

- 1) mõistab lihtsamat eestikeelset kõnet, kui see on esitatud tuttavalt teemal selgelt ja aeglaselt;
- 2) tunneb ära ja mõistab õppe- ja kasvatustegevuse käigus omandatud sõnu ja keelelisi konstruktsioone ning kasutab neid oma kõnes;
- 3) saab aru korraldusest õpitud sõnavara piires ja toimib vastavalt;
- 4) saab aru lihtsast küsimusest ning vastab õpitud sõnavara ja grammatiliste konstruktsioonide piires;
- 5) kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid;
- 6) hääldab õigesti kõiki eesti keele häälikuid ja eristab välteid;
- 7) tunneb eesti keele tähestikku, suudab kokku lugeda 1–2-silbilisi sõnu;
- 8) oskab kirjutada vähemalt 1–2-silbilisi sõnu joonistähedega;
- 9) teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule, mille keeleline keerukus vastab laste A.1 keeleoskustasemele.

(4) Alushariduse ja lapsehoiu seaduse § 6 lõikes 3 sätestatud muu õppekeele puhul kohaldatakse keele ja kõne õppe- ja kasvatustegevusele käesoleva paragrahvi lõikeid 1–3.

§ 20. Valdkond *Matemaatika*

(1) Valdkond *Matemaatika* õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

- 1) suunata last matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes märkama, ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama, esemeid järjestama, rühmitama ja loendama ning nähtuste ja esemete maailma korrastama ja kujundama;
- 2) suunata last ajas ja ümbritsevas keskkonnas orienteeruma ning vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks kasutama;

3) seostada mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunata last nende tegevuste käigus kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut.

4) toetada lapse üldistamisoskuse kujunemist ja erinevate mõistete omandamist läbi objektide sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise.

(2) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7aastane laps:

1) oskab määrata esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotada esemeid hulkadesse arvestades samaaegselt kahte tunnust;

2) oskab võrrelda hulki, kasutades mõisteid *rohkem, vähem, võrdselt*;

3) oskab 12 piires loendamise teel kindlaks teha esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust, tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;

4) oskab liita ja lahutada kümne piires ning tunneb märke +, -, =;

5) oskab koostada kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi;

6) oskab järjestada kuni kümme eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);

7) oskab kasutada õigesti mõisteid *eile, täna, homme, enne, praegu, varem-hiljem, noorem-vanem*;

8) orienteerub ruumis, õuealal ja paberil ning oskab määrata eseme asukohta teise eseme suhtes: all - peal, kohal, keskel, äärel, vasakul – paremal;

9) oskab öelda kellaega täistundides;

10) oskab nimetada nädalapäevi, kuid, aastaaegu õiges järjestuses;

11) oskab nimetada oma sünnikuud ja -päeva;

12) teab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja seda, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;

13) oskab mõõta esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (samm, pulk, nööri vms);

14) tunneb ära ringi, kolmnurga, nelinurga, kera ja kuubi ning oskab neid kirjeldada;

15) märkab ümbritsevas keskkonnas mustreid, rütme ja kordusi, oskab neid loogiliselt jätkata ja luua.

§ 21. Valdkond *Kunst*

(1) Valdkond *Kunst* õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

1) luua lapsele võimalused kogeda elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning väljendada oma ideid;

2) toetada lapse loovat eneseväljendust, katsetamist, lahenduste leidmist, olemasolevate oskuste kombineerimist uutega;

3) luua lapsele võimalused erinevate materjalidega tutvumiseks, nende tunnetamiseks ja omaduste tundma õppimiseks;

4) luua lapsele võimalused esteetilise kunsti, visuaalse kultuuri ja kultuuripärandi kogemiseks.

(2) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

1) oskab leida ümbritseva vaatlemisel detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud ja isikupärasel viisil;

2) oskab mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja fantaasiaid;

3) kasutab erinevaid vahendeid ja võtteid ohutult ning sihipäraselt;

4) oskab esitleda oma kunstitööd ja arutleda kaaslaste tööde üle;

5) oskab kavandada ja teostada kaaslastega ühist tööd;

6) vaatlleb kunstiteoseid ja oskab kogetust vestelda;

- 7) kasutab kunsti õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel;
- 8) loob digitaalset sisu (foto, heli, video, animatsioon).

§ 22. Valdkond *Muusika*

(1) Valdkond *Muusika* õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

- 1) luua lapsele võimalused tunda rõõmu laulmisest, liikumisest, muusika kuulamisest, pillimängust ja ühisest musitseerimisest;
- 2) julgustada last kasutama oma kujutlusvõimet musitseerimisel, muusikast vestlemisel ning muusikalisel liikumisel, toetada last oma mõtete ja tunnete väljendamisel läbi muusikalise tegevuse;
- 3) luua lapsele võimalused erinevate muusikaliste väljendusvormide ja pärimusliku muusika kogemiseks;
- 4) tutvustada lapsele Eesti, Euroopa ja maailma muusikalist pärandit.

(2) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) oskab laulda eakohaseid laule nii kaaslastega kui üksi;
- 2) suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;
- 3) eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
- 4) oskab mängida eakohastel pillidel õpitud lauludele, riimidele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge nii üksi kui koos kaaslastega;
- 5) oskab liikuda vastavalt muusika rütmile ja meeleolule;
- 6) oskab tantsida eakohaseid tantse nii üksi kui koos kaaslastega;
- 7) oskab väljendada ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu, kasutades liikumisel/ improviseerimisel erinevaid liigutusi, tantsusamme, vahendeid.

§ 23. Valdkond *Liikumine*

(1) Valdkond *Liikumine* õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

- 1) luua lapsele võimalused aktiivseks tegutsemiseks nii üksi kui ka rühmas, et laps tunneks rõõmu igapäevasest liikumisest erinevates keskkondades ja tingimustes;
- 2) rikastada lapse tegevusvõimalusi erinevate arendavate sportlike tegevustega;
- 3) toetada lapse üld- ja peenmotoorika ning kehalise võimekuse arengut läbi erinevate tegevuste ja liikumisviiside, tutvustada lapsele põhiliikumisi, erinevaid liikumismänge ja spordialasid, tantsu ja rütmikat ning käelisi tegevusi;
- 4) suunata last kasutama tegevustes ja harjutustes mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses domineerivat kätt;
- 5) toetada lapse liikumisoskuste ja kehaliste võimete arengut igapäevaste liikumist nõudvate tegevuste (matkade, vaba aja mängude, jalutuskäikude jms) kaudu;
- 6) pöörata tähelepanu lapse rühile, koordineerimisele, hügieenile ja ohutusele liikumisel.

(2) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) suudab pingutada ja keskenduda sihipärasele kehalisele tegevusele;
- 2) peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutus- ja mängureeglitest, valib liikumiseks ja mängudeks sobivad paigad ja vahendid;
- 3) sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised;
- 4) oskab sooritada vastupidavust, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi;
- 5) suudab säilitada tasakaalu paigal olles ja liikumisel;

- 6) oskab sooritada harjutusi õpetaja selgituste järgi ja ise harjutusi juhendada;
- 7) oskab sooritada koos kaaslasega rütmiliikumisi;
- 8) oskab liikuda vastavalt rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
- 9) oskab kasutada liikumisel erinevaid vahendeid (pallid, lindid, rätikud, rõngad, suusad, kelgid jne);
- 10) oskab mängida erinevaid liikumis- ja sportlike elementidega mängu;
- 11) oskab nimetada erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi ja spordialasid.

8. peatükk

LAPSE ARENGU HINDAMINE JA TOETAMINE

§ 24. Lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted

(1) Lapse arengu hindamine (edaspidi *hindamine*) on oluline lapse eripära mõistmiseks, lapsele vajaliku toe väljaselgitamiseks, arengu ja positiivse enesehinnangu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapse ja vanemaga.

(2) Hindamine on igapäevane osa õppe- ja kasvatusprotsessist. Hindamisel jälgivad ja analüüsivad õpetajad lapse arengut nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka õppe- ja kasvatustegevustes.

(3) Hindamise aluseks on lapse arengu eeldatavad tulemused üldoskustes ja õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades. Õpetaja tutvustab vanemale lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust.

(4) Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades lapse pingutusi ja saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi.

(5) Õpetaja koostab vähemalt üks kord aastas lapse arengust kirjaliku kokkuvõtte ning viib lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks vanemaga läbi arenguestluse, kus:

- 1) õpetaja annab vanemale tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest;
- 2) vanem esitab seisukohti ja ootusi lapse arengu suhtes;
- 3) lepitakse kokku mõlema osapoole edasised tegevused lapse arengu toetamiseks.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud arenguestluse tulemused dokumenteeritakse.

(7) Kooliminevale lapsele väljastab lasteaed koolivalmiduskaardi, milles on kirjeldatud lapse oskused ja tulemused üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuste valdkondades.

9. peatükk
MÄÄRUSE RAKENDAMINE

§ 25. Lasteaedade õppekavade vastavusse viimine

Lasteaedade õppekavad viiakse käesoleva määrusega vastavusse 1. märtsiks 2023. a.

§ 26. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. septembril 2022. a.

Kaja Kallas
peaminister

Liina Kersna
haridus- ja teadusminister

Taimar Peterkop
riigisekretär